

Nr 21.

Memorial angående användande av riksbankens vinst för år 1950.

Enligt § 1 i den för bankoutskottet gällande instruktionen åligger det utskottet att till riksdagen meddela yttrande och förslag om användandet av den under föregående året upplupna bankovinsten.

I riksstaten för budgetåret 1950/51 har under rubriken Riksbanksfonden upptagits ett belopp av 15 miljoner kronor.

Enligt den av fullmäktige i riksbanken till utskottet avgivna berättelsen angående riksbankens tillstånd, rörelse och förvaltning under år 1950 uppgick riksbankens nettovinst för detta år till 63 372 404 kronor 44 öre. Såsom balanserade vinstmedel från föregående år redovisades ett belopp av 493 129 kronor 11 öre. Till förfogande stående vinstmedel utgöra sålunda 63 865 533 kronor 55 öre.

Utskottet har i fråga om bankovinsten för år 1950 inhämtat yttrande från *fullmäktige i riksbanken*. I skrivelse den 22 februari 1951 ha fullmäktige hemställt, att utskottet ville föreslå riksdagen

1) att av riksbankens tillgängliga vinstmedel

a) ett belopp av 15 000 000 kronor skall inlevereras till statsverket under budgetåret 1950/51;

b) ett belopp av 48 000 000 kronor skall överföras till kursdifferenskontot; och

c) återstående belopp, 865 533 kronor 55 öre, skall överföras till räkningen för odisponerade vinstmedel;

2) att — under förutsättning att ny riksbankslag i huvudsaklig överensstämmelse med av fullmäktige till Kungl. Maj:t överlämnat förslag kommer att utfärdas — riksbankens reservfond skall utgöra 30 000 000 kronor och att i anledning därav 10 000 000 kronor må överföras från kursdifferenskontot till reservfonden.

Till stöd för detta förslag ha fullmäktige anfört följande:

De förlustrisker, som följa av att riksbanken i sin penningpolitik måste driva omfattande affärer med och inneha avsevärda behållningar av utländska valutor och svenska värdepapper, göra det erforderligt att skapa en reserv för att möta dessa risker. I sin skrivelse den 23 februari 1950 angående användandet av 1949 års bankovinst angåvo fullmäktige, att denna reserv i första hand borde åstadkommas genom att en del av tillgängliga vinstmedel i framtiden successivt tillfördes kursdifferenskontot, vilket borde betraktas som en allmän reserv för mötande av eventuella förluster på handeln med valutor och värdepapper. För att ge riksbanken ökade möjligheter att bygga upp betryggande reserver ha i det utkast till ny riksbanks-

lag, som av fullmäktige överlämnats till Kungl. Maj:t, föreslagits vissa ändringar av nuvarande bestämmelser rörande riksbankens grundfond och reservfond. Sålunda föreslås, att grundfondens nuvarande belopp, 50 milj. kronor, skall vara ett minimibelopp samt att reservfonden, som i nu gällande riksbankslag bestämts till 20 milj. kronor, skall höjas till grundfondens halva belopp eller det högre belopp, som bestämmes av riksdagen. Fullmäktige anse, att reservfonden — under förutsättning att ifrågavarande förslag för- anleder utfärdandet av ny riksbankslag — innevarande år bör höjas till 30 milj. kronor.

Av nu tillgängliga vinstmedel å 63 865 533 kronor 55 öre torde 15 milj. kronor böra inlevereras till statsverket och tillföras inkomsttiteln »Riksbanksfonden» för innevarande budgetår. Av återstående beloppet vinstmedel böra 48 milj. kronor överföras till kursdifferenskontot. Därest förslaget till riksbankslag vinner Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande och riksdagen i enlighet med fullmäktiges ovannämnda förslag bestämmer reservfonden till 30 milj. kronor, skulle 10 milj. kronor överföras från kursdifferenskontot till reservfonden. Resterande vinstmedel, 865 533 kronor 55 öre, torde få överföras till räkningen för odisponerade vinstmedel.

Utskottet. Såsom framgår av Kungl. Maj:ts proposition nr 181 med förslag till lag med särskilda bestämmelser rörande riksbankens sedelutgivning, m. m., till vilken utskottet i utlåtande denna dag tillstyrkt bifall, har förslag till ny riksbankslag, grundat på av fullmäktige i riksbanken till Kungl. Maj:t överlämnat förslag i ämnet, icke ansetts böra föreläggas årets riksdag. Med hänsyn härtill har utskottet nu endast att taga ställning till det av fullmäktige i det föregående under punkten 1) angivna förslaget om användande av riksbankens vinst för år 1950.

Fullmäktiges ifrågavarande förslag innebär, att av riksbankens tillgängliga vinstmedel, utgörande i runt tal 63,9 miljoner kronor, 48 miljoner kronor skola överföras till kursdifferenskontot och 15 miljoner kronor inlevereras till statsverket. Avsättningen till kursdifferenskontot är avsedd att bilda en allmän reserv för mötande av eventuella förluster på handeln med valutor och värdepapper. Kontot kommer att efter den föreslagna avsättningen uppgå till omkring 93 miljoner kronor. Av fullmäktiges föregående år avgivna skrivelse med förslag till disposition av 1949 års bankovinst synes framgå, att fullmäktige avse att kontot i framtiden successivt skall tillföras ytterligare vinstmedel.

Då utskottet föregående år fann sig böra tillstyrka, att 50 miljoner kronor av 1949 års bankovinst överfördes till kursdifferenskontot, anförde utskottet som skäl, att det särskilt med hänsyn till ovissheten beträffande utvecklingen på valutamarknaden kunde vara lämpligt att ha tillgång till medel, som kunde disponeras för reglering av uppkommande förluster. Utskottet uttalade samtidigt, att frågan, huruvida framdeles avsättningar av vinstmedel borde ske för här avsedda ändamål, måste bedömas med utgångspunkt från de förhållanden som förelåge, då beslut fattades om användningen av riksbankens vinst för respektive år.

Då det enligt utskottets mening synes motiverat, att riksbankens reserv för mötande av förlustrisker vid handeln med valutor och värdepapper för-

stärkes på sätt fullmäktige hemställt, vill utskottet tillstyrka den nu föreslagna avsättningen till kursdifferenskontot.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må besluta, att av riksbankens tillgängliga vinstmedel

- 1) ett belopp av 15 000 000 kronor skall inlevereras till statsverket under budgetåret 1950/51;
- 2) ett belopp av 48 000 000 kronor skall överföras till kursdifferenskontot; samt
- 3) återstående belopp, 865 533 kronor 55 öre, skall överföras till räkningen för odisponerade vinstmedel.

Stockholm den 16 maj 1951.

På bankoutskottets vägnar:

F. SEVERIN.

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Ewerlöf, Sundvik, Näsgård, Mogård, De Geer, Johannesson, Boo och Domö;

från a n d r a kammaren: herrar Severin, Persson i Norrby, Schmidt, Sköldin, von Seth, Gavelin, Johanson i Kalmar och Gustafson i Göteborg.